

فرم مراحل طرح بحث جلسات قرارگاه

* مرحله اول * مسأله یابی *

موضوع: آثار داخلی و جهانی نظام جمهوری اسلامی ایران

هدف مورد انتظار: ارتقاء سطح نگرش و تعلق نوجوان نسبت به انقلاب اسلامی و بیداری اسلامی بر محور تبیین تقابل حق و باطل

<p>مخاطب: نوجوان و جوان دبیرستانی ■ پسر ■ دختر</p>	
<p>الف: دلایل بروز مشکل در مخاطب (ریشه‌ها و زمینه‌ها)</p> <p>ذهن نوجوانی بیشتر احساسی و محسوس‌نگر و فایده‌بین است. او برای قبول و تعلق به هر امر خوبی نیازمند مشاهده و درک محسوس است. از این رو گاه مشاهده برخی مشکلات پیرامون و شنیدن برخی شایعات او را نسبت به اصل انقلاب و نظام سیاسی بدبین می‌کند. به همین جهت لازم است تا آثار و دستاوردهای داخلی و جهانی انقلاب را برای نوجوان تشریح کرد.</p>	
<p>ب: نگرش مخاطب نسبت به موضوع</p> <p>بیشتر مخاطبان ما اطلاع دقیقی از تاریخ، ماهیت، آثار و دستاوردهای انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران ندارند. و عمده شنیده‌های آن‌ها کلیشه‌ای و تکراری است. از این رو لازم است تا از طریق جذاب، اطلاعات خوبی را در اختیار دانش‌آموز و مخاطب قرار داد.</p>	
<p>ج: فرصت‌ها و نقاط مثبت شخصیت مخاطب</p> <p>فرصت زمانی: مناسبت‌ها، ماه رمضان، محرم، ایام امتحان و فرصت مکانی: مسجد یا نمازخانه، حیاط مدرسه، باغ و نقاط مثبت شخصیت مخاطب:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. دوست دارد مقتدر و قوی باشد. ۲. دوست دارد محبوب باشد. ۳. میل به آرامش ۴. میل به نشاط و شادابی. ۵. عواطف و احساسات قوی دارد. ۶. لذت طلب است. ۷. کمال طلب است. ۸. علاقه به هیجان‌ات. ۹. دوست دارد دیگران به او اعتماد کنند. ۱۰. دوست دارد دیگران به او توجه کنند و شخصیت دهند. ۱۱. زیبایی‌ها را دوست دارد. ۱۲. دوست دارد پاک باشد. ۱۳. نوگرا است. ۱۴. گذشت و ایثار خوبی دارد. ۱۵. میل کمک به دیگران. ۱۶. به شدت تحت تأثیر رفیق است. ۱۷. زود رنج و حساس می‌باشد. ۱۸. ممتاز شدن برایش خیلی مهم است. ۱۹. خانواده دوست است. ۲۰. مقام و مدرک برایش خیلی مهم است. 	

<p>د : آثار مثبت و منفی موضوع</p>	<p>آثار مثبت: ۱. بالا بردن بصیرت؛ ۲. بالا بردن احساس تعلق خاطر به انقلاب و نظام؛ ۳. تحلیل بالا از آثار و دستاوردهای انقلاب.</p>	<p>آثار منفی: ۱. کلیشه‌ای شدن؛ ۲. یک طرفه قضاوت کردن؛ ۳. عدم توجه به مشکلات و برخی از بد عمل کردن‌ها؛ ۴. بزرگ نمایی در ذهن مخاطب در مورد آثار انقلاب و عدم توانایی تطبیق با برخی کاستی‌های موجود.</p>
<p>ه : آسیب شناسی بحث (شبهات - مواعظ و مشکلات)</p>	<p>۱. کلیشه‌ای بحث کردن + تکرار مکررات + عدم استناد و ارائه شواهد. ۲. احساس بحث کردن و عدم ارائه مستندات و دلایل و شواهد عینی و محسوس و یا اظهارات خارجی‌ها ۳. مطلق‌انگاری انقلاب و عدم توجه دادن به برخی ضعف‌ها و بد عمل کردن‌ها (دفاع بد بهترین راه مبارزه است) ۴. یک سوپه بودن مباحث؛ فقط مری حرف بزند و دانش آموز فقط شنونده باشد.</p>	
<p>و : اولویت‌بندی و اصول حاکم بر بحث و منابع تکمیلی</p>	<p>ایجاد فضای گفتگوهای دو سوپه؛ پرسش‌گری + انتقاد کردن = کرسی آزاد اندیشی توجه به آثار و دستاوردهای علمی (انرژی هسته‌ای + ماهواره + عرصه نظامی + لیزر و ...) توجه به آثار و دستاوردهای سیاسی (مبارزه با استبداد و استعمار و ...) توجه به آثار و دستاوردهای فرهنگی (بیداری اسلامی و ...) استفاده از روش مقایسه‌ای میان: الف. ایران اسلامی با قبل از انقلاب ب. ایران اسلامی با کشورهای جهان سوم ج. رشد فزاینده انقلاب با کل دوره ۵۰۰ ساله غرب</p> <p>منابع: ۱. عصر امام خمینی، حاجتی، قم: بوستان کتاب. ۲. بازتاب جهانی انقلاب اسلامی - منوچهر محمدی - انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ۱۳۸۵. ۳. زمینه‌ها، عوامل و بازتاب جهانی انقلاب اسلامی ایران: رهیافت فرهنگی، دفتر نشر معارف چاپ اول این کتاب را در ۲۸۰ صفحه، قطع وزیری، شمارگان ۵۰۰۰ نسخه و قیمت ۲۸۰۰ تومان.</p>	
<p>ز : انتخاب زاویه دید</p>	<p>محتوایی: ← استدلالی □ علمی □ تعبدی □ عاطفی □ تلفیقی ■ روشی: ← آرایه ← ادبی □ محاوره‌ای □ خطابی □ تمایلی □ تلفیقی ■ ← القاء ← مستقیم ■ غیر مستقیم ■</p> <p>توضیحات: مهم‌ترین مسأله ایجاد فضایی مناسب برای محاوره، گفتگو، بحث آزاد میان دانش‌آموزان است تا؛ ۱. هم مطالب خود را مورد سنجش قرار دهند ۲. هم جرأت اظهار نظر پیدا کنند ۳. از نظرات و تفکرات دوستان دیگر خود مطلع شوند ۴. قدرت تحلیل و سنجش به‌دست آورند ۵. به اشکالات خود پی ببرند ۶. احساس آزادی و تعلق خاطر پیدا کنند.</p>	

فرم مراحل طرح بحث

مرحله دوم

موضوع: آثار داخلی و جهانی نظام جمهوری اسلامی ایران

هدف مورد انتظار: ارتقاء سطح نگرش و تعلق نوجوان نسبت به انقلاب اسلامی و بیداری اسلامی بر محور تبیین تقابل حق و باطل

توضیح چگونگی ارتباط با مسأله‌یابی و مطالب قبل و بعد و علت انتخاب قالب‌ها		موضوع	
	<p>شروع با یک پرسش یا یک داستان ارائه گزارشی از زندگی ادواردو آنیلی (ایتالیایی) پرسش: چرا و چگونه آنیلی به اسلام علاقمند شد و به ایران آمد؟ درخواست از شاگردان تا به تحلیل زندگی آنیلی بپردازند</p>	<p>شروع‌ها و ایجاد انگیزه قصه‌گویی خاطره شعر نثر ادبی دعا طنز ابهام سؤال تعریف مطلب ضرورت مطلب</p>	مقدمه
	<p>صدها مثل آنیلی در جهان غرب وجود دارد مثل: ... متفکر بزرگ مارکسیسم که بعدها مسلمان شد. ایران و انقلاب آن، یک ظرفیت عظیم معنوی و الهی برای بشر ماشین‌زده غرب به وجود آورد. در عصر ضدیت با دین، خدا و معنویت که فیلسوفان غرب فریاد (خدا مرده است) را سر می‌دادند، پیرمردی فریاد خداخواهی سرداد و فطرت انسان‌های طالب معنویت و هویت و حقیقت را بیدار کرد. الف. بازگشت دین به عرصه مناسبات جهانی (فرهنگی - سیاسی) بزرگ‌ترین دستاورد انقلاب اسلامی بود. انسان‌های غربی و شرقی امروز تشنه معنویت اصیل و حلقه وصل به خدا هستند و این اسلام است که می‌تواند دل‌های مردمان را بیدار، متصل و خدایی کند. ب. دفاع از مظلومان و مستضعفان جهان به خصوص مردم فلسطین از آثار انقلاب در جهان اسلام است و الهام‌بخشی ایران در بیداری اسلامی.</p>	<p>سؤال بیان موضوع نظریه‌پردازی تقسیم و تنظیم انتخاب قالب مناسب انواعی درد و درمان تنوعی بارش فکری</p>	طرح مسأله

<p>حل مسأله (اقتناع اندیشه)</p>	<p>جواب سؤال نقد و بررسی تجزیه و تحلیل موضوع ساختار شکنی ذهنی ارایه آمار و ارقام استدلال و برهان تعلیل و توجیه استناد و تأکید انتخاب قالب مناسب مقایسه‌ای تشبیهی تقریر و تحریر ایجاد تنوع با (حکایت، طنز، شعر، خاطره، دعا، معما، اجرای مسابقه و..) نقطه اوج محتوایی</p>	<p>ج: عصر داخلی خارج ساختن ایران از یک کشور عقب‌مانده، تحت سلطه، بیگانه‌پرست، به یک کشور آزاد، مستقل، الهام‌بخش در سطح جهان، بازسازی زیرساخت‌های کشور علی‌رغم جنگ‌های داخلی و خارجی (تحمیلی) و تحریم‌های فراوان از دستاوردهای بزرگ انقلاب و نظام است. ۱. دستیابی به علوم جهانی ۲. ارتقاء رتبه علمی ایران در جهان ۳. زمینه‌سازی برای بروز و پرورش استعداد جوانان ایرانی ۴. یافتن هویتی مستقل، آزاد، بارور برای انسان ایرانی ۵. ارائه آمار از راه‌سازی، جاده‌سازی، توسعه دانشگاه‌ها، رفاه اقتصادی، کثرت جمعیت و ... نکته: مطالب ملموس و عینی بیان شود نه انتزاعی و کلی و آماری صرف</p>	
<p>خاتمه و جمع‌بندی</p>	<p>گاهی لازم گاهی غیر لازم</p>	<p>۱. گاهی لازم است ابتدا انتقادات را پذیرفت و سپس به نحو آرام و منطقی و حتی غیرمستقیم پاسخ گفت. ۲. از موضع یک انسان بدون قصد و غرض و حتی خارج از مجموعه انقلاب وارد شوید. ۳. خود را به جای یک انسان غربی بگذارید تا دانش‌آموزان به شبهات شما پاسخ دهند.</p>	
<p>تکلیف</p>	<p>حیطه شناختی حیطه عاطفی حیطه رفتاری</p>		
<p>توضیحات</p>		<p>هنگام اجرای برنامه باید این نکات رعایت شود. (تحریک احساس) ۱. گرفتن حس مورد نظر. ۲. هماهنگی لحن با محتوا و حسن مورد نظر ۳. هماهنگی لحن و محتوا و حس با حرکات دست و چهره و چشم و ... ۴. رعایت اوج و فرود صدایی. ۵. رعایت و تنظیم سرعت و فرصت. ۶. گره زدن با مخاطب.</p>	

درسنامه آثار داخلی و جهانی انقلاب اسلامی

دستاوردهای داخلی انقلاب اسلامی

خدمات و فعالیت‌های نظام جمهوری اسلامی در ابعاد داخلی از گستره بسیار وسیعی برخوردار است که می‌توان در چند حوزه آنها را تقسیم‌بندی کرد:

۱. خدمات و دستاوردهای نظام در حوزه فرهنگی، علمی و اجتماعی

۲. خدمات و دستاوردهای نظام در حوزه سیاسی

۳. خدمات نظام در حوزه اقتصادی

از آنجا که برشمردن همه فعالیت‌ها و خدمات انجام شده در طول ۲۵ سال حیات جمهوری اسلامی از حوصله مجموعه حاضر خارج است، در عین حال نگاهی گذرا به برخی از حوزه‌ها صورت گرفته است.

۲. خدمات و دستاوردهای نظام در حوزه فرهنگی، علمی و اجتماعی

به موازات توسعه در بخش‌های اقتصادی، در حوزه فرهنگی، علمی و اجتماعی نیز اقدامات شایسته‌ای پس از پیروزی انقلاب صورت گرفته است که در این مقاله با رعایت شرط اختصار، به اهم آنها اشاره می‌شود:

۱/۱. گسترش نرخ سواد و دانش آموختن

نرخ باسواد جمعیت ۶ ساله و بالاتر کشور از ۲۸/۷ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۷۹/۵ درصد سال ۱۳۷۵ و به بیش از ۸۰ درصد در سال ۱۳۸۰ رسیده است. هم‌چنین قبل از پیروزی انقلاب اسلامی (سال تحصیلی ۵۶ - ۵۷) در کل کشور ۷/۷۴۵/۸۲۵ نفر دانش آموز وجود داشت که این رقم در سال تحصیلی ۸۰ - ۷۹ به بالغ بر ۱۸/۳۱۴ میلیون نفر افزایش یافته است. موفقیت و دستیابی هر ساله دانش‌آموزان ایرانی به مقامات جهانی در المپیادهای علمی در رشته‌های مختلفی همچون فیزیک، ریاضی، شیمی، کامپیوتر و... در رقابت با کشورهای پیشرفته علمی یکی دیگر از شواهد رشد و توسعه علمی کشور در سال‌های پس از انقلاب است.

۱/۲. توسعه و گسترش مراکز آموزش عالی

رشد کمی دانشجویان کشور یکی دیگر از شاخص‌های توسعه علمی در سال‌های پس از انقلاب می‌باشد. در حالی که تعداد دانشجویان دانشگاه‌های کشور قبل از انقلاب از مرز ۱۵۰ هزار نفر تجاوز نمی‌کرده، امروزه این تعداد به حدود دو میلیون و پانصد هزار نفر بالغ شده است. تعداد دانشگاه‌ها و دانشکده‌های گروه پزشکی از ۱۱ واحد در سال ۵۸ - ۵۷ به ۳۸ واحد در سال ۷۶ - ۷۵ افزایش یافت. هم‌چنین تعداد پزشکان از ۱۳۰۰۰ به ۴۹۰۰۰ نفر، تعداد دانشجویان شاغل به تحصیل در گروه پزشکی از ۲۵۵۸۸ به ۸۶۰۵۹ نفر رسیده است. تعداد پزشکان متخصص از ۷۰۰۰ نفر در سال ۵۵ به حدود ۱۷۰۰۰ نفر در سال ۷۵ افزایش یافته است. هم‌اکنون به طور متوسط برای هر ۵۴۰ نفر یک تخت بیمارستان و برای هر ۸۰ هزار نفر یک مؤسسه درمانی فعال در کشور وجود دارد. تعداد فارغ‌التحصیلان مراکز آموزش عالی از ۱۳۵ هزار نفر در مقطع زمانی سال ۱۳۵۷ به حدود ۲/۴ میلیون نفر در مقطع زمانی سال ۱۳۸۰ رسیده است.

۱/۳. پیشرفت کمی و کیفی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی

تأسیس و راه‌اندازی شبکه‌های برون مرزی مثل شبکه سحر، جام جم و صبا، العالم به زبان عربی، پرس تی وی به زبان انگلیسی و ...

۱/۴. گسترش مراکز هنری و فرهنگی.

۱/۵. توسعه و رشد علمی مانند فن آوری هسته‌ای، سلول‌های بنیادی جنینی.

۱/۶. گسترش تأمین اجتماعی و انواع بیمه‌های حمایتی

۱/۷. توسعه سینما

سینمای ایران است که به اذعان تمامی صاحب‌نظران، قبل از انقلاب به هیچ‌وجه در دنیا مطرح نبود و به حساب نمی‌آمد؛ لیکن امروزه به‌عنوان یکی از جذاب‌ترین، صاحب‌سبک‌ترین و جزو چند سینمای مطرح جهان قرار دارد و در صنعت دوبلاژ نیز جزو سه کشور اول دنیا است.

۱/۹. به وجود آمدن محیط نسبی خوب جهت رشد کمالات اخلاقی

۱/۱۰. زدودن اغلب مظاهر فساد از عرصه جامعه،

۱/۱۱. ارتقای نسبی سطح آگاهی‌های عمومی

۱/۱۲. ریشه‌کنی بی‌سوادی

۱/۱۳. افزایش امنیت اجتماعی و قضایی در بسیاری از موارد،

۱/۱۴. رواج گونه‌های مختلف ادبیات انسان‌ساز اخلاق‌مدار، آموزنده، انقلابی و دینی،

۱/۱۵. افزایش و رشد مطبوعات و نشریات مفید و سازنده،

۱/۱۶. اسلامی کردن اغلب مقررات مدنی، جزایی و اقتصادی،

۱/۱۷. گسترش و احیای تفکر دینی در اقصای مختلف فرهنگی و در اغلب سطوح اجتماعی،

۱/۱۸. افزایش هماهنگی بین تعهد و تخصص در جامعه متخصصان کشور،

۱/۱۹. همکاری ثمر بخش اساتید و پژوهشگران حوزه و دانشگاه،

۱/۲۰. مردمی شدن قوای مسلح و ایجاد بسیج،

۱/۲۱. تلاش در جهت معرفی و تعمیم الگوی زن مسلمان.

۳. دستاوردهای سیاسی

انقلاب اسلامی در حوزه سیاسی تأثیرات و تحولات بسیار مثبتی را بر جای گذاشته است اگر چه این آثار و نتایج مثبت در پشت ابرهای جنجال‌های سیاسی و تبلیغات رسانه‌های بیگانه پنهان مانده است، اما قابل رد و نفی نیستند. انسان‌ها همواره قدر نعمت را در فقدان آن بیشتر درک می‌کنند، اما در عین حال یادآوری و تذکر آن می‌تواند همان نتیجه را به ارمغان آورد. امام عظیم‌الشأن و به تبع ایشان، مقام معظم رهبری همواره چنین مشی‌ای داشته‌اند. در این رابطه ثمرات، پیامدها و آثار انقلاب را همانا تحول در نهادهای سیاسی - اجتماعی، آزادی، استقلال، گسترش مشارکت سیاسی و جایگزینی ارزش‌های اسلامی و... می‌دانستند.

۲/۱. ریشه‌کنی نظام استبدادی شاهنشاهی

۲/۲. استقلال سیاسی و قطع سلطه و مداخله ابر قدرت‌ها در سرنوشت کشور

یکی از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی، استقلال سیاسی آن است. این در حالی است که رژیم طاغوت به هیچ وجه از استقلال در تمامی سطوح برخوردار نبود. علاوه بر این، نظام جمهوری اسلامی در مقایسه با کشورهای منطقه و بسیاری از کشورهای دنیا، مستقل‌ترین کشور محسوب می‌شود. سیاست نه شرقی نه غربی، ایران اسلامی را که در دوران معاصر همواره تحت نفوذ قدرت‌های استعماری و بیگانه بوده است، به یک کشور غیر قابل نفوذ و کاملاً مستقل تبدیل کرده است.

۲/۳. تدوین قانون اساسی مبتنی بر اسلام

قانون اساسی یکی از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی به شمار می‌آید. اهمیت این دستاورد از این جهت است که نحوه تعامل مردم و دولت، حقوق شهروندی و نقش مؤثر مردم در اداره حکومت در آن به طور واضح و کامل دیده شده است.

۲/۴. تحول در نهادهای سیاسی - اجتماعی

در رابطه با تحول در نهادهای سیاسی - اجتماعی، حضرت امام بیشترین تأکید را بر پیدایش دولت خدمتگزار به عنوان دستاورد

عمده انقلاب اسلامی داشتند. به نظر امام، ایجاد دولت مردمی که مظهر اتحاد و همدلی و ملت به شمار می‌آید، از برکات انقلاب محسوب می‌شود.

۲/۵. تبیین نظریه ولایت فقیه در عرصه نظام‌سازی دینی و ایجاد نظام مردم‌سالاری دینی.

از آنجایی که اساس نظام بر مبنای ولایت فقیه استوار شده است و با توجه به ویژگی‌ها و مختصات ولی فقیه، نظام جمهوری اسلامی از قابلیت‌هایی برخوردار است که سایر نظام‌های سیاسی از آن برخوردار نیستند. از همین رو امام راحل همواره تأکید داشتند که از ولایت فقیه پشتیبانی کنید تا به نظام آسیبی نرسد.

۲/۶. آزادی از یوغ استعمار

امام راحل آزادی بیان، قلم، فکر و اندیشه را از دستاوردهای مهم انقلاب می‌دانستند، در یک قضاوت منصفانه در مقایسه با بسیاری از کشورهای دنیا، آزادی در ابعاد مختلف از دستاوردهای مهم انقلاب اسلامی است.

۲/۷. مشارکت سیاسی، رشد سیاسی و آگاهی‌های عمومی و حضور آنها در صحنه‌های مختلف

یکی دیگر از ثمرات انقلاب، مشارکت سیاسی آحاد ملت در تمامی مسائل کشور است. مردم ایران پس از انقلاب، تمام نهادهای سیاسی را به طور مستقیم تعیین می‌کنند و شرکت آزادانه مردم در انتخابات و نرخ مشارکتی که مردم در انتخابات مختلف داشته‌اند، بیانگر اهمیت و جایگاه این مسئله در نظام جمهوری اسلامی و شناسایی نقش مردم به عنوان سرچشمه قدرت است.

۲/۸. افزایش امنیت و قدرت نظامی ایران

در حیطه نظامی نیز، درحالی‌که قبل از انقلاب، تقریباً تمام تسلیحات نظامی کشور از خارج وارد می‌شد، هم‌اکنون نه تنها این نسبت تقریباً معکوس شده است، بلکه ایران در زمره یکی از تولیدکنندگان درجه دوم تسلیحات نظامی در جهان قرار گرفته است و تولیدات خود را به بیش از ۳۷ کشور جهان صادر می‌کند.

از نظر صنایع دفاعی، آن‌چه که قبل از انقلاب تولید می‌شد، صرفاً سلاح‌ها و مهمات سبک بود که تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی به تولید فشنگ‌های سبک و نیمه‌سنگین تیربار ژ ۳، اسلحه ژ ۳ و فشنگ سلاح‌های کمری محدود می‌شد. بعد از پیروزی انقلاب، شرایط متحول شد و تحولات چشم‌گیری خصوصاً در مقطع جنگ تحمیلی پدید آمد. جنگ، واقعیت‌هایی را تحمیل می‌کرد که نتیجه مواجهه با آن‌ها، شکل‌گیری صنایع دفاعی بود. بسیاری از سلاح‌هایی که قبل از انقلاب نه تولید می‌شد و نه اجازه تولید آن را می‌دادند، از رهگذر جنگ و تحریم اقتصادی و با مهندسی معکوس در داخل کشور شکل گرفت و هر قدر فشارها بیشتر شد، خودباوری صنعت دفاعی، بیشتر متبلور شد. هم‌اکنون جمهوری اسلامی از بزرگ‌ترین توان و قدرت بازدارندگی موشکی منطقه برخوردار است، که از یک طرف بومی و از سوی دیگر تحت اختیار نیروهای داخلی قرار دارد و با هزینه‌ای اندک فراهم شده است. صنایع و توان موشکی ایران، در شرایطی شکل گرفت و تکامل یافت که امنیت ملی جمهوری اسلامی در معرض تهدید قرار گرفته بود. درواقع، از همان زمانی که موشک‌های رژیم بعث به‌سوی شهرهای ایران سرازیر شد، این تفکر در متخصصان صنایع دفاعی کشور پدید آمد که باید به خواسته به‌حق مردم برای شکل‌دهی صنعت بسیار پیچیده موشک‌سازی پاسخ گویند.

۲/۹. گسترش گروه‌ها و احزاب سیاسی

۲/۱۰. برابری همه آحاد ملت (مسئول و غیرمسئول) در برابر قانون.

۲/۱۱. سیاست خارجی مقتدر

تنظیم سیاست خارجی و ارتباط با دیگر دولت‌ها بر اساس اصول اسلامی عزت، حکمت، مصلحت و سیاست نه شرقی، نه غربی، گسترش پیام انسانی و آزادی‌بخش انقلاب و حمایت از مظلومان در عرصه بین‌المللی،

۱. دستاوردها و خدمات اقتصادی

با وجودی که ملموس‌ترین و گسترده‌ترین فعالیت‌های نظارت جمهوری اسلامی در حوزه اقتصادی است اما نظام تبلیغاتی کشور نتوانست آن را به طور شایسته‌ای برای افکار عمومی منعکس نماید. رجوع به آمار و ارقام این فعالیت‌ها، مؤید این نکته است:

۳/۱. نفت

صنعت نفت ایران نسبت به قبل از پیروزی انقلاب اسلامی با تحول عظیمی همراه بوده است. زیرا اکنون ایران اسلامی مالک منابع نفتی خود بوده و کارشناسان ایرانی مدیریت اجرایی عملیات صنعت نفت در کلیه بخش‌ها اعم از اکتشاف، حفاری، بهره‌برداری، صادرات، پالایش و انتقال را برعهده دارند.

این در حالی است که این صنعت پیش از انقلاب کاملاً وابسته بود. از طرف دیگر فعالیت‌های اکتشافی صنعت نفت بعد از پیروزی انقلاب با جهش چشمگیر همراه بوده است. طی یک دوره ۲۰ ساله (۵۷ تا ۷۶) حداقل ۵۰ میلیارد بشکه نفت اکتشاف شد. جالب این که کلیه فعالیت‌های عملیات اکتشافی نیز توسط متخصصان داخلی صورت گرفته است.

۳/۲. گاز

حجم ذخایر گاز طبیعی شناسایی شده ایران در ابتدای سال ۱۳۸۱ حدود ۲۶/۶ تریلیون متر برآورد شد که این میزان معادل ۱۷ درصد از کل ذخایر جهان و ۴۷/۷ درصد از ذخایر منطقه خاورمیانه است. قبل از پیروزی انقلاب اسلامی فقط پنج شهر از نعمت گاز برخوردار بود که این رقم در پایان سال ۸۰ به ۳۹۲ شهر افزایش یافته است و متجاوز از ۳۳/۵ میلیون نفر از جمعیت کشور را تحت پوشش قرار می‌دهد. در واقع سبد انرژی کشور توسط گاز طبیعی به بیش از ۴۳ درصد رسیده است.

۳/۳. پتروشیمی

میزان تولیدات پتروشیمی در سال ۵۷، ۴/۷ میلیون تن بود که با وجود تخریب آن توسط رژیم بعثی عراق در جنگ تحمیلی، تاکنون بالغ بر ۱۲/۵ میلیون تن ظرفیت تولید ایجاد شده است. با اتمام ۱۶ طرح جدید تولیدات پتروشیمی، در آمد کشور از این طریق از ۱/۶ میلیارد دلار در سال ۸۰ به بیش از ۷ میلیارد دلار در سال ۸۴ می‌رسد.

۳/۴. فن آوری هسته‌ای و انرژی هسته‌ای

جمهوری اسلامی علی‌رغم تحریم‌های شدید آمریکا و فشار به کشورهای دیگر برای عدم همکاری در پروژه هسته‌ای ایران، توانست چرخه سوخت هسته‌ای را با دستان دانشمندان داخلی به نقطه قابل ملاحظه‌ای برساند تا جایی که تعجب جهانیان را برانگیزد. در این ارتباط نظام جمهوری اسلامی توانست با کشف و استخراج اورانیوم طبیعی در یزد و فناوری آن در اردکان یزد و سپس تبدیل آن به سه ماده، هگزا فلوراید اورانیوم، اکسید اورانیوم و تترا فلوراید اورانیوم در پایگاه هسته‌ای اصفهان، بزرگ‌ترین گام‌های چرخه سوخت هسته‌ای را بردارد. سپس با تأسیس پایگاه در نطنز، از طریق به کارگیری دستگاه‌های سانتریفوژ به غنی‌سازی اورانیوم دست یابد. این امر ایران را به ردیف دهمین کشور دارای فناوری هسته‌ای ارتقا داده است. علاوه بر این، طراحی راکتور آب سنگین در اراک و به مرحله نهایی رسیدن نیروگاه اتمی در بوشهر، گام‌های دیگری بود که نشان داد مدیریت انقلابی می‌تواند نظام جمهوری اسلامی را به یک کشور پیشرفته تبدیل کند.

۳/۵. برق

برق‌رسانی را می‌توان یکی از افتخارآمیزترین فعالیت‌های اقتصادی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی قلمداد کرد. قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و در اوج فعالیت‌های رژیم طاغوت، فقط ۳/۱ میلیون مشترک برق (اعم از خانگی، عمومی، صنعتی و کشاورزی) وجود داشت در حالی که این رقم در سال ۱۳۷۸ به ۱۴/۸۷۵ میلیون مشترک و در سال ۱۳۸۰ به ۱۶/۳۴۵ میلیون افزایش یافت. نکته حائز اهمیت در برق‌رسانی، دارا شدن بسیاری از روستاهای کشور و دورترین نقاط از نعمت برق است.

۳/۶. آب

در سال ۱۳۵۷ میزان تولید آب ۱/۵ میلیارد متر مکعب و تعداد انشعاب ۲/۷ میلیون بود، اما این رقم در سال ۱۳۷۷ به ۳/۹۷۶ میلیارد متر مکعب و ۷ میلیون فقره انشعاب افزایش یافت. آمارها در پایان سال نشان می‌دهد که انشعاب آب ۶۵۰ شهر را تحت پوشش قرار داده است. یعنی ۴۳ میلیون نفر از آب شهری و روستایی بهره‌مند شدند.

۳/۷. توسعه مخابرات و تلفن

آمار دقیق تلفن‌های کشور در سال ۱۳۵۷، ۸۵۰ هزار شماره بود در حالی که این رقم در مرداد ماه سال ۸۲ بالغ بر ۱۳/۵۹۹ میلیون شماره رسید و تا پایان برنامه سوم توسعه به ۱۶ میلیون افزایش خواهد یافت. تولید تجهیزات مخابراتی تا پیش از انقلاب صرفاً

محدود به تولید سویچ‌های الکترونیکی EMD و دستگاه‌های مخابراتی رومیزی و برخی دستگاه‌های مخابراتی بود؛ اما پس از انقلاب به خصوص از سال ۶۸ به بعد تغییرات شگرفی در تکنولوژی تولید تجهیزات مخابراتی صورت گرفت. شبکه فیبر نوری یکی از مهم‌ترین این تحولات است. در کنار توسعه و گسترش تلفن‌های واگذار شده تلفن همراه تا مرداد سال ۱۳۸۲ به ۲/۵۲۱/۶۴۹ خط رسید. این تعداد تا پایان برنامه سوم توسعه به ۱۰ میلیون شماره افزایش خواهد یافت. علاوه بر موارد فوق، راه اندازی شبکه‌های اطلاع‌رسانی و اتصال به بزرگراه‌های اطلاعاتی از جمله اینترنت نیز از خدمات انقلاب در بخش مخابرات کشور می‌باشد.

۳/۸. تحولات در بخش راه و ترابری

به اعتقاد کارشناسان، پیشرفت در صنعت حمل و نقل کشور، انقلابی در این بخش محسوب می‌شود. زیرا در ۲۵ سال پیش از پیروزی انقلاب ۹۰ هزار کیلومتر راه آسفالت‌ه و شوسه روستایی و ۷۶ هزار کیلومتر جاده و راه اصلی و فرعی در شهرهای مختلف احداث شد و در حالی که در سال ۵۷ مجموع راه‌های اصلی و فرعی کشور حدود ۳۶ هزار کیلومتر بود. در شبکه ریلی کشور نیز در حال حاضر ۶۱۰۰ کیلومتر شبکه اصلی و بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر شبکه فرعی راه آهن وجود دارد. در واقع به همت متخصصین داخلی، سالانه ۶۰۰ کیلومتر راه آهن احداث می‌شود که در آینده نزدیک به ۱۰۰۰ کیلومتر قابل افزایش است. در بخش حمل و نقل هوایی نیز توسعه قابل ملاحظه‌ای صورت گرفت در سال ۸۱ بالغ بر ۲۰ میلیون و دویست هزار نفر از طریق فرودگاه‌های کشور جابجا شده‌اند. دستیابی متخصصین داخلی به توانایی پیشرفته‌ترین سطح تعمیر اساسی (اورهال) هواپیماهای پهن‌پیکر یکی از موارد پیشرفت در صنعت هواپیمایی است. ساخت هواپیماهای ایران ۱۴۰ با هزینه هر فروند ۸/۵ میلیون دلار و توانایی ساخت ۱۲ فروند در هر سال نمونه چشمگیری از پیشرفت‌های به عمل آمده پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. ساخت هواپیماهای آموزشی، بالگرد و هواپیماهای بدون سرنشین از جمله هواپیماهای ۴ نفره فجر ۳ از دیگر عملکردهای سازمان صنایع هواپیمایی است. تأسیس فرودگاه‌ها در نقاط دور افتاده و محروم کشور از امتیازات کشور پس از پیروزی انقلاب است.

۳/۹. بخش صنعت

به اعتقاد صاحب نظران، خط مشی‌های صنعتی به کار گرفته در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی در بردارنده افزایش سهم ارزش افزوده صنعتی در اقتصاد کشور از طریق بازدهی سرمایه‌گذاری‌های انجام شده، ارتقای نقش طراحی و مهندسی در تولیدات، افزایش صادرات، ارتقای بهره‌وری و افزایش سهم داده‌های داخلی در تولیدات به همراه فعال نمودن بخش خصوصی بوده است. امروز دامنه ظرفیت‌های ایجاد شده یا بازسازی و نوسازی شده و تنوع محصولات جدید تا حدی است که در بسیاری از محصولات نه تنها نیاز داخلی کشور برطرف شده بلکه ظرفیت صادراتی نیز به وجود آمده است. با رشد صنایع واسطه‌ای، وابستگی صنعت به منابع خارج تا حد زیادی کاهش یافت. بذل توجه به طراحی و ساخت قطعات و اجزای ماشین‌آلات و تجهیزات در کشور باعث شد تا صنایع زیربنایی چون پالایشگاه‌ها، صنایع شیمیایی، صنایع سیمان، نیروگاه و تأسیسات برقی توسط کارشناسان و متخصصین ایرانی طراحی و توسط واحدهای صنعتی داخلی تولید شود.

۳/۱۰. میانگین رشد اقتصادی

دستیابی به میانگین رشد اقتصادی بیش از چهار درصد در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی با وجود فشارهای خارجی، تحریم، جنگ تحمیلی، تنش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، یک موفقیت چشمگیر به حساب می‌آید. با وجود آن که برخی کارشناسان برای کشور در حال توسعه‌ای همچون ایران، تحصیل رشد اقتصادی سالانه بیش از شش درصد برای یک دوره بیست ساله را ضروری قلمداد می‌کنند تا آثار عقب افتادگی‌های گذشته جبران و مسیر توسعه هموار شود. رشد اقتصادی ایران در نخستین برنامه پنج ساله توسعه اقتصادی به حدود هشت درصد و در برنامه دوم به پنج درصد رسید. انتظار می‌رود که در برنامه سوم توسعه و در اولین برنامه چهار ساله از چشم انداز بیست ساله مقام معظم رهبری، میانگین رشد اقتصادی شش درصدی تحقق پیدا کند.

البته باید توجه داشت که با وجود پیشرفت‌های حاصله در عرصه‌های مختلف علوم و فناوری، کشاورزی، صنعت، خدمات و... برنامه اصلاح ساختار اقتصادی کشور که از اواسط دهه ۷۰ به بعد بیش از گذشته مورد توجه بوده، همچنان با موانع جدی رو به رو است که باید با تدبیری کارشناسی شده به رفع آنها همت گمارد. از جمله آنها، وابستگی شدید اقتصادی ملی به نفت و صادرات آن است. دیگر اینکه در بخش‌های مدیریتی و تصحیح زیرساخت‌های کلان اقتصادی باید بیش از پیش کوشا بود. دستیابی به آرمان‌های

انقلاب به ویژه در بخش اقتصادی، تنها در سایه عزم و بسیج ملی برای جهش صادرات غیرنفتی تحقق می‌یابد که تضمین کننده توسعه پایدار و حیات اقتصادی و عدالت اجتماعی است.

۳/۱۱. کشاورزی

در زمینه تولید محصولات کشاورزی نیز تحولات قابل توجهی پدید آمد. بخش کشاورزی در حال حاضر تأمین کننده یک چهارم تولید ناخالص داخلی، نزدیک به یک سوم اشتغال و چهار پنجم نیاز غذایی و یک سوم ارزش صادرات غیرنفتی است. کشاورزی پس از پیروزی انقلاب اسلامی علی‌رغم همه تنگناهایی که وجود داشت؛ رشد و توسعه پیدا کرد و در سال ۷۷ - ۷۶ بالغ بر ۱۱/۹ میلیون تن گندم و ۳/۳ میلیون تن جو، ۲/۷ میلیون تن شلتوک برنج، ۳/۴ میلیون تن سیب زمینی، ۱/۲ میلیون پیاز تولید شد. این در حالی است که پیش از انقلاب در سال ۵۶ تنها ۱/۱ میلیون تن شلتوک برنج، ۹۰۰ هزار تن جو، ۵/۱ میلیون تن گندم، ۷۵۰ هزار تن سیب زمینی و ۵۰۰ هزار تن پیاز تولید می‌شد.

۳/۱۲. جمعیت

جمعیت ایران در سال ۵۶ بالغ بر ۳۴/۷ میلیون نفر بود. این رقم در سال ۸۲ به ۶۵/۶۵۷ میلیون نفر رسیده است و نظام جمهوری اسلامی توانسته است به این افزایش جمعیت پاسخگو باشد. اگر فقط به میزان خوراک، پوشاک، مسکن، مدرسه، بیمارستان و حمل و نقل را در نظر بگیریم در خواهیم یافت که چه خدمات گسترده‌ای انجام شده است. این در حالی است که درآمد نفت در سال ۵۶ با جمعیت ۳۴ میلیون بالغ بر ۲۰/۹ میلیارد دلار بود که این رقم با توجه به کاهش ارزش دلار در بازارهای جهانی در سال ۸۱ به ۱۹/۳ میلیارد دلار تقلیل یافته است. یعنی با درآمدی کمتر و جمعیتی بیشتر، نظام توانست توفیقات بزرگی در اداره امور مردم و کشور کسب کند. خصوصاً اینکه سطح زندگی مردم از نظر بهره‌گیری از امکانات و رفاه اجتماعی، تحول چشمگیری یافته است.

۳/۱۳. توزیع درآمد

مطابق آخرین آمارهای مربوط به توزیع درآمد در سال‌های ۵۶ و ۵۷، ده درصد از ثروتمندترین مردمان ایران نسبت به ده درصد فقیرترین آنها به ترتیب ۳۲/۱۶ برابر و ۲۴/۶۰ برابر اختلاف درآمد داشتند که شکاف بسیار بالایی را نشان می‌داد، اما این رقم با اقدامات انجام شده پس از پیروزی انقلاب اسلامی به ۲۰/۶۰ برابر در سال کاهش یافته است. با اینکه پس از انقلاب شکاف درآمدی ثروتمندترین فرد با فقیرترین، ۱۱/۵ برابر کمتر شده است و البته این موضوع یک توفیق برای انقلاب محسوب می‌شود، اما از سوی دیگر بیانگر این است که هنوز هم شکاف طبقاتی و درآمدی وجود دارد و متأسفانه بعد از گذشت ۳۷ سال از پیروزی انقلاب اسلامی به دلیل وجود مشکلات متعدد، هنوز وضعیت توزیع درآمد در کشور مناسب نیست و فشار عمده این توزیع ناعادلانه درآمد در قالب فقر - که بارها مقام معظم رهبری مسئولان را به مبارزه با آن فرا خوانده‌اند - به دوش قشر حقوق بگیر و مستضعف جامعه وارد می‌شود.

آثار جهانی انقلاب اسلامی ایران

الف: آثار عمومی و کلی

۱) بیداری فطرتها

در هر نقطه‌ای از عالم، ملت‌هایی که پیام انقلاب اسلامی ایران را شنیدند، به آن علاقه‌مند شدند؛ چون با فطرت آنها سازگار است؛ چون به دنبال احیای ارزش‌های انسانی و حفظ کرامت انسان‌هاست. رهبر انقلاب راجع به شعارها و آرمان‌های انقلاب و نظام اسلامی می‌فرماید: «ملت‌ها هر جایی که جمهوری اسلامی را می‌شناسند، به جمهوری اسلامی علاقه‌مندند، طرفدار جمهوری اسلامی‌اند، شعارهای جمهوری اسلامی برای آنها دلنشین است.»^۱

۲) ارائه‌الگوی مبارزه به ملت‌ها

این انقلاب اسلامی ملت ایران بود که موجب شد ملت‌های جهان پی به قدرت خود ببرند و بفهمند که سرنوشت آنها را جز خودشان، کسی رقم نمی‌زند: رهبر انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نیز راجع به احیای دل‌های ملت‌ها توسط اسلام می‌فرماید: «پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، امیدی در دل ملت‌ها و مبارزان مسلمان در همه جای عالم پدید آورد. دل‌های مرده را زنده کرد و هرچه علیه اسلام و بلکه علیه مطلق دین، تبلیغ، فعالیت و تلاش شده بود، آنها را از ذهن و عمل ملت‌های مبارز در سراسر دنیا زدود و از بین برد. لذاست که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، در اطراف عالم، نهضت‌های انقلابی پدید آمد، یا اگر هم قبلاً بود، اوج گرفت و شتاب پیدا کرد.»^۲

۳) گسترش موج بیداری در جهان

«حرکت نظام جمهوری اسلامی، راه‌های تازه‌ای در مقابل ملت‌ها باز کرده است، یک فصل تازه‌ای در دنیا شروع شده است. اینکه امروز دارد اتفاق می‌افتد، بی‌سابقه است؛ این دیگر نظیر ندارد. واقعاً تاریخ منطقه و به تبع آن تاریخ دنیا ورق خورده است. موج بعدی این کار در مناطق خیلی دوردست تر هم وجود دارد و چنین چیزی پیش خواهد آمد.»^۳

۴) آینده روشن

همان طور که با پیروزی انقلاب اسلامی، موج اول اسلام‌گرایی و سپس با شکست مارکسیسم، موج دوم اسلام‌گرایی به پا شد، اینک نیز یأس از لیبرال دموکراسی غرب و مبارزه با اقتصاد کاپیتالیستی (که نماد آن، جنبش وال استریت در آمریکاست)، منجر به اقبال روزافزون جهانیان به اسلام خواهد شد که این همان موج سوم اسلام‌گرایی خواهد بود.

«ما امروز دورنمای صدور انقلاب اسلامی را در جهان مستضعفان و مظلومان بیش از پیش می‌بینیم و جنبشی که از طرف مستضعفان و مظلومان جهان علیه مستکبران و زورمندان شروع شده و در حال گسترش است، امیدبخش آتیۀ روشن است و وعده خداوند تعالی را نزدیک و نزدیک‌تر می‌نماید. گویی جهان مهیا می‌شود برای طلوع آفتاب ولایت از افق مکه معظمه و کعبه آمال محرومان و حکومت مستضعفان.»^۴

۵) حاکمیت جهانی اسلام

امروز، جبهه حق، از همیشه قوی‌تر است. در هیچ مقطعی از تاریخ سابقه ندارد. این دوران، دوران قدرت‌نمایی حق و نابودی باطل است: «پرچم اسلام این‌شاءالله همه این منطقه را نجات خواهد داد. امروز ما داریم مشاهده می‌کنیم که روزبه‌روز نهضت اسلامی در این منطقه عظیم اسلامی خاورمیانه رو به گسترش است؛ دشمن در حال انزواست، در حال عقب‌نشینی است و حرکت اسلامی علی‌رغم حرکتی که دشمن برای خاموش کردن آن می‌کند، در راه پیشروی است. من تردیدی ندارم که آینده، متعلق به اسلام است،

۱. بیانات امام خامنه‌ای در اجتماع مردم گیلان غرب، ۱۳۹۰/۷/۲۳.

۲. بیانات امام خامنه‌ای در دیدار میهمانان خارجی، ۱۳۷۱/۱۱/۱۸.

۳. بیانات امام خامنه‌ای در اجتماع بزرگ مردم کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۰.

۴. صحیفه امام (ع)، ج ۱۷، ص ۴۸۰.

ب: آثار انقلاب اسلامی در کشورهای جهان اسلام

به دنبال وقوع و پیروزی انقلاب اسلامی ایران یک فضای در حال گسترش اصول‌گرایی اسلامی سراسر جهان اسلام را فرا گرفت؛ تعدادی از حرکت‌های اسلامی پدید آمدند و تعدادی دیگر که از قبل وجود داشتند، اما منفعل بودند، فعال و انقلابی شدند. برخی از منابع درباره بازتاب انقلاب اسلامی بر حرکت‌های انقلابی در کشورهای عربی چنین نوشته است: ۱. در لبنان، که بیش از هر کشور دیگری تحت تأثیر انقلاب اسلامی قرار گرفته، جنبش‌های شیعی «امل»، «امل اسلامی» و «حزب‌الله» و گروه سنی «جنبش توحید اسلامی» تحت تأثیر مستقیم انقلاب اسلامی پدید آمده یا فعال گردیدند.

۲. در عراق، فعالیت «حزب الدعوة اسلامی» که از حمایت آیت‌الله سیدمحمد باقر صدر برخوردار بود و در اثر وقوع انقلاب اسلامی شدت گرفت. به علاوه در سال ۱۳۶۱ «مجلس اعلاي انقلاب اسلامی عراق» با هدف مبارزه با حکومت صدام حسین پدید آمد و نقش انقلاب اسلامی در این امر آشکار بود.

۳. در عربستان سعودی، وقوع انقلاب اسلامی انگیزه خوبی به اخوان المسلمین داد تا به رژیم سعودی حمله کنند. آنها چند ماه پس از پیروزی انقلاب ایران تحت رهبری جهیمان العتیبی مسجدالحرام را اشغال کردند. «سازمان انقلاب اسلامی در شبه جزیره عربستان» که گروهی شیعی بود و رهبری شورش‌های عاشورای ۱۹۷۹ در استان قطیف عربستان را برعهده داشت، نیز تحت تأثیر انقلاب اسلامی رشد نمود.

۴ و ۵. همچنین در بحرین، «جبهه اسلامی برای آزادی بحرین» که به گفته حکومت بحرین به یک کودتای نافرجام در ۱۹۸۱ دست زد و در کویت، یک جنبش اسلامی از جمله گروه «حزب‌الله کویت» به وجود آمدند.

۶ و ۷. در دو کشور دیگر یعنی قطر و امارات عربی متحده، حرکت‌ها سازماندهی شده نبود ولی به شکل اعتراضات اجتماعی بروز کرد.

۸. در مصر، توسل به شیوه‌های قهرآمیز مبارزه گسترش یافت که نمونه آن ترور انورسادات در اکتبر ۱۹۸۱ توسط «سازمان الجهاد» بود. «جنبش اخوان المسلمین» مصر نیز در دوره سادات به دفاع از انقلاب اسلامی ایران پرداخت. همچنین تأثیر انقلاب ایران بر ناآرامی دانشگاه‌های این کشور و شهرهای قاهره، السیوط و الفيوم تأیید شده است.

۹. در الجزایر، «جبهه نجات اسلامی» پدید آمد و از موضوع آزادی‌های سیاسی که شاذلی بن جدید (به دلیل شرایط موجود) مشوق آن بود بهره گرفت.

۱۰. در تونس یک حرکت اسلامی تحت تأثیر مستقیم انقلاب ایران پدید آمد که مهم‌ترین تجسم آن جنبش‌گرایی اسلامی بود که بعداً به جنبش نهضت تغییر نام داد.

۱۱. در مراکش نیز پس از پیروزی انقلاب اسلامی حرکت‌های اسلامی رشد نمود.

۱۲ و ۱۳. نهایتاً در سوریه و در میان فلسطینی‌ها نیز شاهد تأثیربخشی انقلاب اسلامی بوده‌ایم. در سوریه، «اخوان المسلمین» تحت تأثیر انقلاب اسلامی فعالیت خود را گسترش داد، هر چند بعداً به دلیل گسترش روابط ایران و سوریه به انتقاد از ایران پرداخت. در میان فلسطینی‌ها، در حال حاضر دو گروه اصلی «جهاد اسلامی» و «سازمان مقاومت اسلامی» یا حماس حضور دارند که هر دو در سال‌های دهه ۱۹۸۰ بعد از پیروزی انقلاب اسلامی اعلام موجودیت کردند. در این میان، جهاد اسلامی آشکارا از انقلاب اسلامی دفاع می‌کند و خواستار الگو گرفتن فلسطینی‌ها از حرکت مردم ایران است.

انقلاب اسلامی به جز کشورهای عربی، در سایر مناطق و کشورها از جمله آسیای جنوبی، آسیای مرکزی، قفقاز و ترکیه نیز بازتاب یافته است:

در افغانستان، تأثیربخشی انقلاب اسلامی، به دلیل اشتراک فرهنگی و زبانی، حتی پیش از پیروزی این انقلاب آغاز شد و در مقاومت مردم در برابر کودتای کمونیستی طرفدار شوروی نمود یافت. پس از پیروزی انقلاب ایران و اشغال افغانستان توسط ارتش

۱. بیانات امام خامنه‌ای در اجتماع مردم گیلان غرب، ۱۳۹۰/۷/۲۳.

سرخ شوروی نیز گروه‌های شیعه (هشت‌گانه) و سنی (هفت‌گانه) که اکثراً نام اسلام را حمل می‌کردند، یعنی مجاهدین افغانی، از انقلاب اسلامی الهام می‌گرفتند و بدون شک تأکید این گروه‌ها به اسلام تحت تأثیر این انقلاب صورت گرفته بود.

در پاکستان، پیروزی انقلاب ایران باعث ارتقای سطح فکری و بینش سیاسی نسل جوان شیعی و پیدایش «نهضت اجرای فقه جعفری» شد که از افق مشابهی با انقلاب اسلامی برخوردار است. اکثر جمعیت اهل تسنن پاکستان نیز انقلاب اسلامی ایران را به دیده احترام می‌نگرند؛ لذا خود را در چنبره فرقه‌هایی مانند «سپاه صحابه» گرفتار نکرده‌اند. در عین حال مسئله فرقه‌گرایی در پاکستان عاملی در جلوگیری از تأثیربخشی بیشتر انقلاب اسلامی در این کشور بوده است.

در کشمیر، که آن را به دلایل فرهنگی تاریخی ایران صغیر خوانده‌اند، نیز شعارهای انقلاب اسلامی در ناآرامی‌ها به چشم می‌خورد. به ویژه اهالی کشمیر آزاد به شدت طرفدار انقلاب اسلامی‌اند.

در آسیای مرکزی از جمله کشورهای تاجیکستان، ازبکستان و غیره حرکت‌هایی تحت تأثیر انقلاب اسلامی پدید آمدند؛ هر چند حضور چریک‌های وهابی ناشی از تأثیربخشی حرکت طالبان نیز دیده شده است.

در قفقاز، چه قفقاز تحت حاکمیت روسیه - جمهوری‌های مسلمان‌نشین این کشور مانند چچن، داغستان، بالکاریا و اوستیای شمالی که سابقه مبارزه طولانی با روس‌ها داشته‌اند - و چه قفقاز جنوبی - جمهوری آذربایجان - نیز بازتاب انقلاب اسلامی وجود داشته است. در کشور اخیر این حرکت در حزب اسلامی جمهوری آذربایجان تجلی یافت.

در نهایت، ترکیه لائیک با پیروزی‌های پیاپی احزاب اسلام‌گرا - هر چند میانه‌رو - در انتخابات پارلمانی، در صورتی که این تحولات بتواند نظامیان را کنترل و محدود کند، احتمالاً دچار یک دگردیسی سیاسی خواهد شد.